

Artikulacija i analiza glasova

Piše: Danijela Župančić, prof.

Artikulacija je namjerna aktivnost jezika i usana radi proizvodnje glasova. S tog staništa razlikujemo dvije osnovne skupine glasova: *vokale* (samoglasnike) i *konsonante* (suglasnike)

VOKALI

Vokali nastaju tako da vibracije na glasiljkama različito rezoniraju u prostoru usne i ždrijelne šupljine. Te su šupljine otvorene pri izgovoru vokala, zrak slobodno struji, ali položaj govornih organa jezika i usnica je za svaki vokal drugačije oblikovan. Postoje otvoreniji i manje otvoreni vokali. Najotvoreniji je vokal *a*, jer su pritom čeljusti najviše razmaknute, srednji su vokali *e* i *o*, a najzatvoreniji su *i* i *u* (čeljusti su najmanje razmaknute).

Prema artikulacijskim osobinama, vokali se dijele u tri skupine:

1) Skupina *i-e*

Pri izgovoru vokala *i-e*, prednji i srednji dio jezika se diže prema tvrdom nepcu, a prolaz u prednjem dijelu usne šupljine se sužuje. Šupljina ždrijela se povećava.

2) Skupina *a*

Gradi se tako da se jezik iz položaja mirovanja ne miče. Ovdje je donja čeljust najviše spuštена, a razmak usana, prema tome najveći. Prostor u usnoj šupljini je najprostraniji.

3) Skupina *o-u*

U ovom izgovoru jezik se pomiče prema mekom nepcu. Šupljina u prednjem dijelu usta se povećava, a ždrijelna se smanjuje. Usne bi trebale nalikovati malenom okruglom otvoru.

U njemačkom jeziku postoje još i prijelasi *ü* i *ö*. Ovdje većim dijelom moramo koristiti usnene vokale.

Pri pjevanju je potrebno postići potpuno zvukovno izjednačenje između svih vokala. Nije dobro da neki od njih zvuče presvijetlo i resko, a drugi muklo i tamno. Najbolje je vježbati ih sve na istom tonu (*i*, *e* a *o*, *u*). Pritom treba paziti na jednaku struju daha, te isti smještaj tonova u oba rezonatora usne i nosne šupljine. Nijedan od tih vokala ne smije zvučati grleno. Posebno treba upozoriti na vokal *o*, koji je prirodno zatvoreniji, pa ga treba pjevati s jednako otvorenom rezonancom usne šupljine, kao recimo vokal *a*.

Također svi trebaju zvučati naprijed u maski da se savršeno čuje izgovor teksta koji želimo prenijeti publici.

Svaki pjevač ima neki vokal koji mu prirodno »leži«. Upravo bi njega pedagozi mogli upotrijebiti kako bi preko njega mogli vježbati postavu drugih vokala koji su nam po prirodi teži. Kad dobijemo zadatak otpjevati kompoziciju i želimo ju vokalno izjednačeno otpjevati, dobro je početi ju vježbati samo na jednom vokalu. Kasnije možemo prijeći na neki drugi vokal i tako redom, a zatim po taktovima pjevati kombinirano vokale. Nakon toga možemo prijeći na zadane konsonante, odnosno kompletni tekst u kompoziciji, pazivši pritom na jedinstvo, povezanost, izjednačenje i cjelinu glazbene fraze.

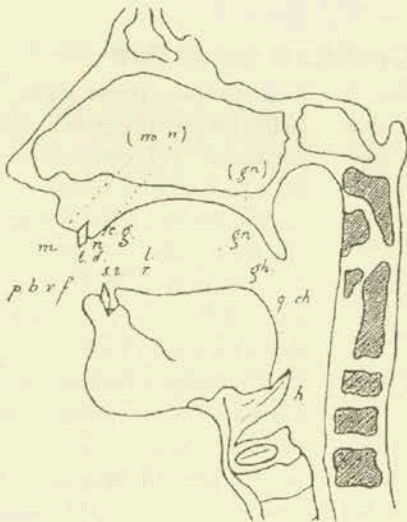
Vrlo je važno pjevati na taj način da u tekstu povezujemo vokal jedan do drugoga bez prekida na konsonantima, npr. u riječi *pianto*, pjevajući ne zadržavajući se na *n* i *t*, već vodeći ton od vokala *a* do *o* vrlo povezano, jer u suprotnom nam se zatvara prostor u usnoj šupljini i podiže se grlo. Talijanski jezik je najpogodniji za pjevanje, zato se tako često i upotrebljava, i jednostavan je za početnike.

KONSONANTI

U izboru konsonanata odlučuje predispozicija pjevača početnika. U početku pjevanja se uzima onaj konsonant koji najslobodnije zvuči.

Neki konsonanti imaju svoju ulogu u tehnici obrazovanja tona: kod visokih tonova, a i za vježbu mekog nepca koristi se konsonant *n*; za koncentraciju zvuka konsonant *j*; za osvajanje tona naprijed konsonant *v*; za korištenje tona maske odnosno nosne rezonance konsonant *m*, (stvara rezonancu glave); za pjevanje vrhom usna konsonanti *p* i *f*. Da bi se spriječio grleni ton, izbjegla grčevitost jezika i osvojio appoggio u glavi, upotrebljava se konsonant *l*.

VJEŽBANJE ZATVORENIM USTIMA (mumljanje ili bocca chiusa)

Kad smo spomenuli konsonant *m*, možemo spomenuti i mumljanje koje neki pedagozi često upotrebljavaju u vježbanju. Usljed zatvorenih usta usna šupljina se isključuje kao rezonator, pa u obzir dolazi samo nosna šupljina i tu nastaje vibracija. Ovo je pogodno za ozvučavanje tona u maski da bi se postigla koncentracija tona. Popušta i grčevitost, daje glasu elastičnost, pokretljivost i visoku poziciju glasa. Ekonomija daha se koristi do maksimuma i otklanja se grleni ton. Dobro služi za raspjevavanje osobito ako nismo u mogućnosti pjevati punim glasom iz nekog razloga.

Nazalost, mumljanje može biti i štetno, jer ako pretjerujemo možemo steći nazalan prizvuk.

Studentske produkcije

Glasovirska produkcija

Glasovirska produkcija studenata Instituta održana je u četvrtak, 1. lipnja 2006. godine u 18 sati.

Nastupile su studenti svih godina a na programu su bila djela Bacha, Matza, Mendelssohna, Chopina i Beethovena.

Umjetnička nastavna produkcija – glasovir

Utorak, 14. studenoga 2006. godine u 19 sati.

1. J. S. Bach Troglasna invencija br. 4
Tihana Strancarić, I. g.
  2. J. S. Bach Preludij i fuga u As-duru, DWK I.
Tihomir Prša, III. g.
  3. J. S. Bach Preludij i fuga u F-duru, DWK I.
Luka Marohnić, II. g.
  4. J. S. Bach Preludij i fuga u f-molu, DKW II.
Viktor Brezak, III. g.
  5. J. S. Bach Preludij i fuga u Fis-duru, DKW I.
Božidar Ljubenko, IV. g.
  6. F. Chopin Etida, op. 25 br. 6 u gis-molu
Sonja Gugić, III. g.
  7. S. Prokofjev Iz suite Romeo i Julija: Montecchi i Capuletti
Martina Barbarić, IV. g.
- Nastavnice: Blaženka Bačlija Sušić (5, 7)
Konstilija Nikolić Markota (1, 3, 4, 6)
Vesna Šepat-Kutnar, (2, 8)

Glasovirska produkcija

Glasovirska produkcija studenata Instituta održana je u utorak, 19. prosinca u 17 sati u prostorijama Instituta. Studenti druge, treće i četvrte godine K. Knežević, M. Hibšer, E. Štancl, J. Blašković, L. Marohnić, D. Gazibara, A. Majačić, J. Valdevit, M. Pavošević, L. Zlatare i L. Basletić te apsolvent D. Brlečić izvodili su djela Casella, Bacha, Mozarta, Skrjabinina, Chopina, Beethovena i Liszta. Zavidne izvedbe navedenih autora studenti mogu zahvaliti i svojim profesoricama Blaženki Bačlija-Sušić, Vesni Jurković, Konstiliji Nikolić-Markota i Vesni Šepat-Kutnar.